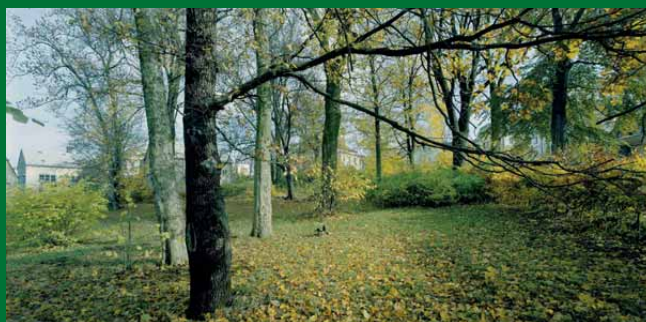

Šenovské parky

Nadace PROMĚNY je na české „neziskové scéně“ stále ještě poměrně mladou organizací. A tak, když se ohlédne do své nedávné historie, najde tam určitě několik důležitých dat, ale minulost v podobě hotových nebo rodících se parků, na ni teprve čeká. Prvním projektem, který nadace podporuje, je obnova parků v Kamenickém Šenově.

Zahrada ani park

nejsou nikdy úplně

„hotovým dílem“

Je velký rozdíl pracovat na projektu „nové zahrady“ a „nového parku“?

VD: Nemyslím, že by se jednalo o velké rozdíly, je ale pravda, že určité odlišnosti tu existují. V soukromé zahradě můžete například navrhnout po dohodě s investorem i velmi náročné úpravy včetně uplatnění prvků vyžadujících komplikovanou údržbu. Řešení veřejného parku musí být univerzálnější a musí respektovat především obecně závazné předpisy a normy. Přitom by měl návrh vycházet také z požadavků snadné údržby a odolnosti prvků a mobiliáře.

Jste při tvorbě „nových parků“ něčím omezení a limitováni (prostředím, historií...)?

MD: V Kamenickém Šenově se jedná spíše o rehabilitaci parkových ploch. V obou lokalitách jsou stávající vzrostlé stromy, které zde byly vysazené s určitým estetickým záměrem. Je nutné je respektovat a nově výsadby přizpůsobit – kompozičně i druho- vě. Tvorba prostředí obecně má mnoho „omezení“, pokud to někdo jako omezení chápe. Je nutné respektovat celou řadu růz-

Magdaléna Dandová, Vratislav Danda a Jaromír Kosnar. To jsou jména tří architektů z pražského ateliéru AND, kteří jsou autory projektu Šenovské parky. Mají už mnohé zkušenosti z obdobných projektů, přesto jsou ale parky v Kamenickém Šenově v lecčems jiné.

„Každá lokalita má svou historii, i když se nejedná přímo o památku zahradní architektury, součást městské památkové rezervace nebo například památku přírodní. Pro mne osobně je přístup nadace PROMĚNY k tvorbě parků a zahrad (tedy hledání „genia loci“ - navázání na jakýkoli historický kontext) velice blízký a vědomě či podvědomě ho při své práci vždy uplatňuji. V Kamenickém Šenově navíc přibyla zajímavá zkušenost s poměrně náročnou prezentací koncepce navrhovaného řešení a širokou diskusí s veřejností. Velmi příjemným zjištěním bylo i to, že ve městě o úpravu parkových ploch mají všichni opravdový zájem a tím je položen i základ pro to, že si upravených parků budou vážit,“ říká architektka Magdaléna Dandová a její manžel, architekt Vratislav Danda dodává:

„Víte, z hlediska vlastního řešení je práce na šenovských parcích srovnatelná s jinými obdobnými zakázkami, na kterých pracujeme. Stejně jsou samozřejmě i tvůrčí postupy, které v naší práci používáme. Co považujeme jako naprosto výjimečné je ale celkové nasazení všech, kteří se na projektu podílejí a zejména výborná a inspirativní spolupráce s občany.“

ných, a často protichůdných vztahů a vazeb: historických, přírodních, klimatických, komunikačních, technických a dalších. Lze to ale vnímat i jako určitou výzvu. A myslím si, že je nutná i určitá pokora a úcta ke stávajícím hodnotám – ať už je vytvořila příroda nebo lidé. Pro mě je vždy důležitá atmosféra místa, vytvoření jakéhosi osobního vztahu, naslouchání, snaha vystihnout, co je v řešené lokalitě podstatné pro ni samotnou a pro budoucí uživatele. Tvorba parků a zahrad je především práce s „živým materiálem“, který se vyvíjí a bez nadsázky propojuje několik lidských generací.

VD: V našem pojetí by měl návrh respektovat a rozvíjet především přirozené kvality území (ať už přírodní nebo člověkem vytvořené) a reagovat na historické souvislosti, které zde zanechaly svoji stopu.

V Kamenickém Šenově jste se účastnili dvou setkání s šenovskými obyvateli. Tě připomínkovali Vaše návrhy. Mají podobné akce pro architektury význam? Vždyť i přes připomínky je celé dílo nakonec stále na nich...

MD: Podle mého názoru určitě ano. Přestože se při návrhu parkových ploch snažím vcítit do představ a potřeb budoucího uživatele (mnohdy velice anonymního a tedy částečně nevyzpytatelného), je při osobním kontaktu jeho „pohled na věc“ mnohdy překvapivý a inšpirující. Při setkáních s obyvateli, kteří cítí, že se jich řešená problematika týká, velmi záleží na poučenosti tohoto publika. Nesprávně nebo neúplně informovaná veřejnost si může vytvořit zcela mylnou představu o chystaných úpravách a vytvořit si k návrhu averzi. Což ale neznamená, že architekt nemá mít na řešení daného prostoru žádný názor a po vyslechnutí přednesených nápadů nejrůznějších lidí musí všechno „vtělit“ do projektovaného parku. Naopak návrh, který je promyšlený a do určité míry některé potřeby budoucích uživatelů předvídá, je snadněji obhajitelný jako celek a v podstatných vřech se nemusí měnit.

Bylo těžké předstoupit před obyvatele Kamenického Šenova a popisovat jim lekdy i složité vize a představy?

MD: Nebylo. Z přítomných lidí totiž byl cítit upřímný zájem o změnu současného stavu

řešených parkových ploch a na setkání nepřišli s nedůvěrou a nechutí vůči předloženému záměru.

Překvapilo Vás na těch setkání něco? Například o nějaké věci jste byli přesvědčeni, že ji lidé budou akceptovat a ono to bylo přesně naopak?

VD: Já bych tady možná uvedl jeden příklad. Byli jsme si vědomi, že naše důvody pro zakrytí vodoteče v Janurově parku jsou velmi subtilní a obtížně sdělitelné – usilujeme o maximální zhodnocení vodního toku a přitom se rozhodneme ho v daných podmínkách z velké části zakrýt. Je až neuvěřitelné, jak na tuto ryze pocitovou úvahu občané spontánně kladně zareagovali.

Teď ale k jednotlivým parkům. Kdybyste měli obě místa pomocí pár slov charakterizovat, čím jsou výjimečná?

MD: Atmosférou, která z obou parkových ploch vyzaučuje, a zvláštním tichým očekáváním, jestli ji správně pochopíme.

JK: Prostor Janurova parku je výjimečný rozdělením na dvě zcela odlišné části, které mezi sebou vytvářejí zajímavý vztah. Dolní část je otevřená a frekventovaná, horní část naopak klidná, uzavřená, zastíněná krásnými starými stromy. V návrhu se snažíme tento charakteristický rys využít. Moc se nám líbí také možnost sledovat plochu parku z nadhledu z mostu probíhajícího podél parku.

Janurův park oproti tomu hornímu parku působí jakoby vzdušněji, není tam tolik prvků. Proč to?

JK: To je zajímavý postřeh, který jsme si vůbec neuvědomili. Při práci je pro nás důležitý kontext - vždy se snažíme vycházet z utváření daného prostředí. V prostoru

Janurova parku a v jeho okolí je řada věcí pevně daných (hluboké koryto potoka, budova školních dílen, nový most) a my jsme je nechtěli popírat. Ale naopak rehabilitovat a ještě nechat volné místo pro vlastní park, kde se uplatní pouze stromy, terén a otevřený prostor - proto je návrh spíš střídmejší, snažili jsme se prostor uvolnit.

Když máte projekt hotový a začíná ožít, jak prožíváte realizaci svých návrhů?

MD: Snažím se upřesňovat různé detaily a drobnosti, které by v projektu na papíře nikdo ani nepostrádal, ale v terénu právě tyto drobnosti mají velký vliv na celkový dojem z parkové úpravy. Velkou rolí při realizaci hraje řemeslná profesionální dodavatelských firem a snaha všech zúčastněných, aby výsledek dopadl co nejlépe. Pak se na autorský dozor těším.

Kdy je pro Vás dílo skutečně „hotové“?

MD: Přibližně po třech letech dostanou keře, popínave, půdopokryvné a i další rostliny téměř definitivní podobu. V té době se dá říct, že je park hotový. Stromy ale samozřejmě do své optimální velikosti dorůstají podstatně déle, keře a další rostliny narůstají a mohutní. Zahrada nebo park vlastně nejsou nikdy úplně „hotové“.

Vracíte se pak na místa, která vzešla z Vašich návrhů, i s větším odstupem? Co Vás tam pak zajímá nejvíce?

MD: Ano, pokud je to možné. Zajímá mě, jestli se splnila všechna očekávání, jestli i po letech vypadá park či zahrada tak, jak jsem předpokládala, že vypadat bude. Jestli jsem opravdu správně zvolila rostlinný sřtiment, případně, co nedopadlo tak, jak mělo, a co přístě udělat jinak.

: PROJEKT

Nadace PROMĚNY hledala pro svůj pilotní projekt spolehlivého partnera. Takového, se kterým by úspěšně mohla projít pro ni doposud neznámou cestou.

V současnosti jsou podepsány všechny smlouvy mezi městem a nadací, nic tak nebrání tomu, aby se v příštím roce začalo s realizací. „S prvními pracemi v terénu by se mělo začít příští rok v září. Pokud vše půjde dobře a podle plánu, parky bychom šenovskými obyvatelům mohli předat už v létě 2008,“ uvádí ředitelka nadace PROMĚNY Jitka Přerovská.

O které parky jde?

Dvořáčkův park, který leží pod náměstím T.G.Masaryka, na svahu mezi novými domy s pečovatelskou službou (DPS) a Střední uměleckoprůmyslovou školou sklářskou. V budoucnu by měl sloužit jak seniorům, kteří bydlí v DPS, tak studentům umělecké školy, kteří se zde zabývají nejen o přestávkách nebo při hodinách kreslení. Díky tomuto využití a blízkosti náměstí by to měl být především park setkávání různých generací.

Jan Dvořáček, po kterém je park pojmenován, byl prvním učitelem a ředitelem šenovské sklářské školy.

Janurův park, který se nachází u bývalých školních dílen, bude určen především mladší generací – menším dětem s maminkami a dětem, které navštěvují základní

„Myslím, že v Kamenickém Šenově jsme ho skutečně našli. Rozhodující určitě bylo, že už ve chvíli našeho prvního setkání mělo město připravený záměr na obnovu zeleně, který bezvadně splňoval všechny podmínky, které musí splnit každý úspěšný žadatel o náš nadační příspěvek,“ říká ředitelka nadace PROMĚNY Jitka Přerovská.

školu. Park by také příležitostně mohl sloužit jako výstavní prostor pro prezentaci prací studentů sklářské školy.

Josef Janura působil dlouhá léta jako učitel na šenovské základní škole. Pod jeho vedením žáci této školy mj. pracovali na pozemcích v místech, kde by nyní měl vzniknout park. O jeho založení usiloval už v 60. letech právě učitel Janura.

Letos v září a následně v říjnu jsme ve spolupráci s **Nadací Partnerství** uspořádali

v Šenově dvě setkání s veřejností. Architekti z **atelieru AND** během nich představili své návrhy obou parků a následně o nich se šenovskými diskutovali (výběr fotografií viz níže). Debaty, kde sami občané přicházejí s náměty a připomínají návrhy odborníků, tak završují jednu z fází příprav před samotným zahájením projektu. První práce v terénu začnou až v příštím roce. Do té doby zůstává nadace v kontaktu s městečkem i jeho obyvateli, podzimní diskuse tak určitě nebyla posledním společným setkáním. O aktivitách, které podpoří obnovu šenovských parků, budeme průběžně informovat i na stránkách tohoto časopisu.

(rozhovor s architektky najdete na str. II – III této přílohy)

„Kamenický Šenov byl vždy městem plným zeleně. Úpravu jejího současného stavu, který je naprosto nevyhovující, vnímáme jako velký dluh veřejnosti. Již několik let máme připravený záměr na obnovu několika menších parků, zcela nový bychom chtěli vybudovat v okolí Panské skály. Hlavní překážkou, která nám doposud bránila začít s realizací, byly finance. Nadace PROMĚNY tím, že podpoří obnovu prvních dvou parků v samotném centru města, pomůže nastartovat tento dlouhodobý proces. A obyvatelé Šenova konečně uvidí skutečné proměny,“ říká starosta Kamenického Šenova **Ota Raiter**.

Více se o projektu šenovských parků dočtete i na našich internetových stránkách www.nadace-promeny.cz.

